

תאריך חתימת המסמך : 6.6.2022

ת"א 10101-06-22

בבית המשפט המחוזי בחיפה

האגודה לזכויות האזרח בישראל

ת"ד 51070 נצרת 16072

טל' נייד : ----- ; פקס' : 03-5608165

דוא"ל : -----

ע"י ב"כ עוה"ד גדיר ניקולא ו/או עביר ג'ובראן-דכוור, ו/או דן יקיר ו/או
אבנר פינצ'וק ו/או עודד פלר ו/או גיל גן מור ו/או דבי גילד-חיו ו/או
משכית בנדל ו/או טל חסין ו/או אן סוצ'יו ו/או רוני פלי ו/או רעות
שאער, **מהאגודה לזכויות האזרח בישראל**

ת"ד 51070 נצרת 16072

טל' נייד : ----- ; פקס' : 03-5608165

דוא"ל : -----

התובעת

-נגד-

אוניברסיטת חיפה

שד' אבא חושי 199, חיפה

טל : 04-8240111 ; פקס : 04-8342101

דוא"ל : rector@univ.haifa.ac.il

הנתבעת

כתב תביעה

סוג התביעה ונושאה : ת"א בסדר דין רגיל, פסק דין הצהרתי (מס' 151 לפי רשימת מנהל בתי המשפט)
הסעד המבוקש : פסק דין הצהרתי לפיו התנאי "בגרות במקצוע מהיהדות" במלגת "אהבת עולם" של
הנתבעת הוא תנאי פסול בשל היותו מפלה על בסיס לאום ודת.
סכום אגרת בית המשפט : 1,179 ש"ח, בהתאם לפרט 10 לתוספת לתקנות בית המשפט (אגרות), התשס"ז-
2007.

הליך נוסף : לא קיים הליך נוסף בבית משפט או בבית דין, בקשר למסכת עובדתית דומה שהתובעת היא צד
לה או היתה צד לה.

התובעת הינה תאגידי – עמותה רשומה בישראל ; **הנתבעת הינה תאגידי** – רשומה כמלכ"ר.

הזמנה לדין

הואיל והאגודה לזכויות האזרח בישראל הגישה כתב תביעה זה נגדך, את מוזמנת להגיש כתב הגנה בתוך
שישים ימים מיום שהומצאה לך הזמנה זו.
לתשומת לבך, אם לא תגישי כתב הגנה אזי לפי תקנה 130 לתקנות סדר הדין האזרחי, התשע"ט-2018,
תהיה לתובעת הזכות לקבל פסק דין שלא בפניך.

– חלק שני –

התובעת: האגודה לזכויות האזרח בישראל היא עמותה הפועלת למען קידום זכויות האדם בישראל ובשטחים הכבושים, ובכללן זכותם של האזרחים הערבים בישראל לשוויון.

הנתבעת: אוניברסיטת חיפה היא גוף מוכר להשכלה גבוהה הפועל מכוח חוק המועצה להשכלה גבוהה, תשי"ח-1958.

הסעד המבוקש: בית המשפט הנכבד מתבקש להוציא מלפניו פסק דין הצהרתי לפיו התנאי "בגרות במקצוע מהיהדות" במלגת "אהבת עולם" של הנתבעת הוא תנאי פסול בשל היותו מפלה על בסיס לאום ודת.

תמצית העובדות

עניינה של תביעה זו הוא מלגת סטודנטים בשם "אהבת עולם", עליה הודיעה לאחרונה הנתבעת, אוניברסיטת חיפה, כמלגה ייחודית וייעודית שלה, המפלה מחמת לאום ודת והמדירה מכלל קבוצת הזכאים לאותה מלגה את הסטודנטים והסטודנטיות הערבים הלומדים אצל הנתבעת.

תנאיה של מלגת "אהבת עולם" אטרקטיביים במיוחד: סכום המלגה הוא \$2,000 – סכום נכבד שמהווה למעשה כמחצית מגובה שכר הלימוד; ניתן לקבל את המלגה בכל שנת לימודים מחדש, כך שאינה חד פעמית; והמלגה אינה אוסרת "כפל מלגות" כך שבצירוף של מלגות נוספות סטודנטים עשויים לזכות במימון מלא של שכר הלימוד.

תחילה פרסמה הנתבעת בצורה אינטנסיבית וחגיגית את מלגת "אהבת עולם" כמלגה המיועדת למי ששירתו שירות צבאי או שירות לאומי מלא. ואולם, בעקבות פניה של התובעת, האגודה לזכויות האזרח בישראל, אל הנתבעת בדרישה לביטול תנאי זה בשל היותו מפלה את הסטודנטיות והסטודנטים הערבים אשר אינם נקראים לשירות צבאי או לאומי וככלל אינם משרתים שירות כאמור, הודיעה הנתבעת על תיקון תנאי המלגה.

במהרה התגלה, כי תיקון תנאי הזכאות למלגה לא תרם מאומה לצמצום הדרתם של הסטודנטים בני ובנות החברה הערבית. הפעם קבעה הנתבעת שהמלגה "מאפשרת הכרה עם התרבות היהודית", וקבעה כי היא "מיועדת לבעלי בגרות באחד ממקצועות היהדות (כמו – תנ"ך)". מילים מכובסות אחרונות אלה, אינם אלה תחליף למשפט: "המלגה מיועד לסטודנטים יהודים בלבד". מקצוע ביהדות הוא מבין מקצועות החובה לזכאות לתעודת בגרות עבור כל תלמיד בחינוך העברי, ללא קשר לזרם החינוכי בו למד (ממלכתי, ממלכתי-דתי או עצמאי (חרדי)). לעומת זאת תלמיד בחינוך הערבי אינו נדרש במקצוע מהיהדות לשם זכאות לתעודת הבגרות. די בקבלת ציון 55 בבחינת הבגרות בתנ"ך, שנחשב "עובר" ומזכה בתעודת בגרות, כדי לקבל את המלגה. למעשה, לפי כללי משרד החינוך, די בקבלת ציון 45 בבחינת הבגרות בתנ"ך כדי לזכות בתעודת בגרות, אם זהו המקצוע היחיד שבו התלמיד נכשל, ולכן גם בנסיבות אלה אפשר לקבל את המלגה.

הפתח שהותירה הנתבעת למי שאין בידם בגרות במקצוע מהיהדות, הוא פתח צר ובלתי עביר כמעט. עבור קבוצה זו קבעה הנתבעת, כי סטודנט שאין ברשותו בגרות במקצוע מהיהדות "יחא רשאי לבחור 2 קורסי השלמה, מתוך קורסי הבחירה האקדמיים, הכלולים בתוכנית (ללא תשלום). ואם סיים בציון 80 ומעלה, הוא רשאי להצטרף לתכנית בשנה העוקבת." כך בעוד שסטודנט יהודי אינו נדרש ליותר מציון עובר במבחן הבגרות במקצוע מהיהדות, סטודנט ערבי נדרש להציג ציון מעבר גבוה בשני קורסים אקדמיים שלא יפחת מציון 80.

אולם גם אז מקומו של הסטודנט הערבי אינו מובטח, שכן הנתבעת עוד הוסיפה וקבעה כי "במקרה שמספר המועמדים למלגה שיהיו מעוניינים ויעמדו בתנאי הסף יהיה גבוה ממכסת המלגות, יינתן משקל, בין השאר, לעובדה שמועמד הוא בוגר שירות צבאי או שירות לאומי". והנה, שוב, תנאי השירות הצבאי/לאומי שהציבה קודם הנתבעת כתנאי סף לזכאות למלגה, הוצב הפעם כשיקול למתן עדיפות בתוך קבוצת הזכאים למלגה. בכך הבטיחה הנתבעת הדרה של הסטודנטים הערבים ממעגל הזכאים למלגה – גם של אלה שבחרו בשני קורסי השלמה ועברו אותם בציון של 80 ומעלה.

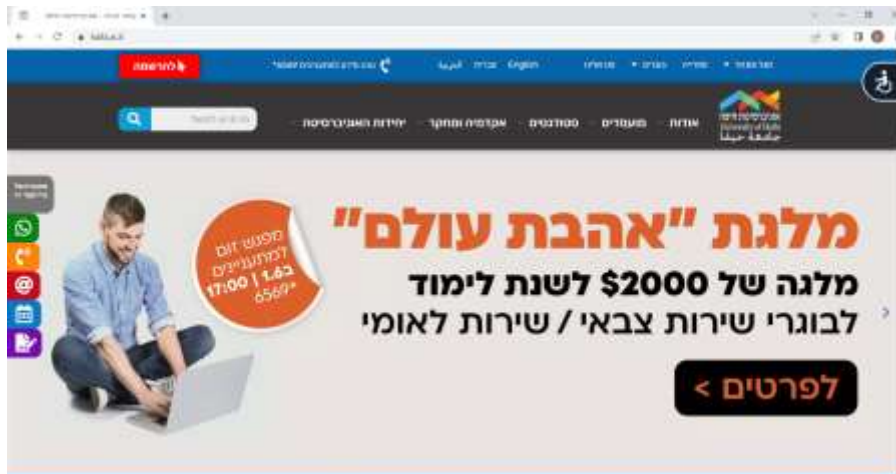
הדרתם זו של הסטודנטים בני ובנות החברה הערבית ממעגל הזכאים למלגה מהווה הפליה אסורה מחמת לאום ודת, ודינה בטלות. הנתבעת, כגוף מוכר להשכלה גבוהה וכגוף ציבורי הנתמך מכספי המדינה, מנועה מלהנהיג מדיניות מפלה בחלוקת מלגות ותוכניות סיוע כלכליות. איסור זה קבוע מפורשות בחוק זכויות הסטודנט, התשס"ז-2007, והוא מתחייב מכוח מעמדה של הזכות לשוויון כזכות חוקתית ומהיות עקרון השוויון אחד מערכי היסוד של שיטת המשפט בישראל.

מכאן התביעה כאן.

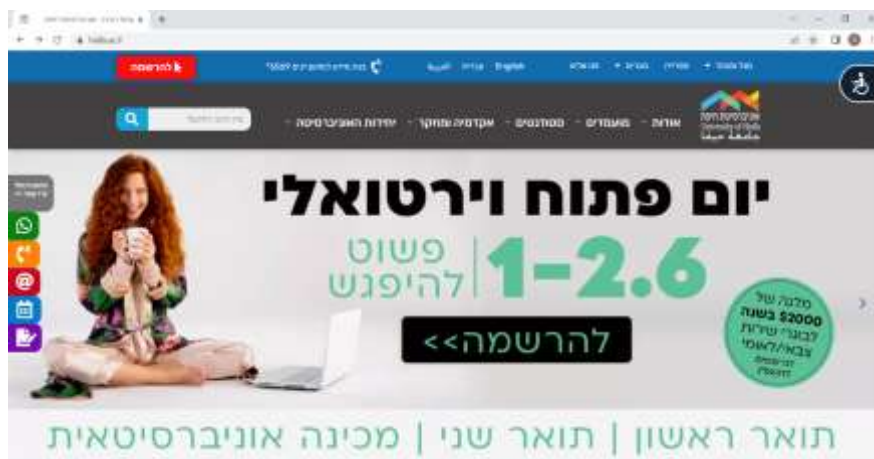
סמכות לבית המשפט : לבית המשפט המחוזי בחיפה סמכות עניינית לדון בתביעה זו על פי סעיף 40(1) לחוק בתי המשפט [נוסח משולב], התשמ"ד-1984. לבית המשפט המחוזי בחיפה אף הסמכות המקומית לדון בתביעה זו משום שהנתבעת נמצאת ופועלת במחוז שיפוטו של בית המשפט הנכבד.

העובדות הצריכות לעניין:

1. בסביבות מחצית חודש מאי החלה הנתבעת בפרסום ושיווק אינטנסיבי בדפי האינטרנט והרשתות החברתיות שבניהולה, אודות מלגת סטודנטים חדשה בשם "אהבת עולם", המיועדת לסטודנטים חדשים **מסיימי שירות צבאי מלא או לאומי מלא**, שמתחילים את לימודיהם בשנת הלימודים תשפ"ג ואילך, במסלולים: מכינה, תואר ראשון, תואר שני ודוקטורט. גובה המלגה, נכתב במודעות, הוא בסכום נכבד של \$2,000 עבור כל שנה אקדמית. עוד נכתב, כי המלגה אינה מוגבלת לשנת לימודים אחת וניתן לחזור ולקבלה בכל שנה אקדמית. כמו כן המלגה אינה מונעת כפל מלגות – במובן שבאפשרות הסטודנט לקבל בנוסף למלגה זו גם מלגות אחרות.
2. כך, בין היתר, בראש עמוד השער באתר האינטרנט של הנתבעת התנוססה מודעה אודות המלגה הכוללת פרטים בדבר גובה המלגה, קהל היעד אליו היא מיועדת – **"בוגרי שירות צבאי/שירות לאומי"** – וכן המועד למפגש זום למתעניינים במלגה, כמו גם מספר הטלפון למרכז מידע של הנתבעת עבור הנרשמים החדשים. להלן תמונת מסך לאופן שבו הופיעה אותה מודעה בעמוד השער של הנתבעת:

3. המודעה הנ"ל התחלפה לאחר מספר שניות במודעה אחרת על יום פתוח וירטואלי שערכה הנתבעת בזום בימים 1-2.6 עבור המעוניינים להירשם ללימודים באוניברסיטה. גם מודעה זו כללה בצידה פרסום אודות המלגה **לבוגרי שירות צבאי/לאומי** לנרשמים לשנת הלימודים תשפ"ג. להלן תמונת מסך לאותה מודעה:

מצ"ב דוגמאות נוספות למודעות מלגת "אהבת עולם" כפי שהופיעו באתרים ובדפי הפייסבוק של החוגים והפקולטות השונים של הנתבעת, ומסומנות **נספח ת/1**

4. כפי שצוין, מדובר במלגה ייחודית בסכום גבוה של \$2,000 עבור כל שנה אקדמית, שמהווה למעשה כמחצית מגובה שכר הלימוד השנתי, ואשר ניתן לקבלה יותר מפעם, כך שאינה מוגבלת לשנת לימודים אחת. על פי הפרסומים, המלגה היא ייחודית וייעודית לאוניברסיטת חיפה, ואין כל מידע אודות זהות התורם או הגוף העומדים מאחורי הקרן "אהבת עולם" והמממנים אותה. רק השם והלוגו של אוניברסיטת חיפה הם אשר מתנוססים בפרסומים ובמודעות השונים אודותיה.

5. באותם פרסומים אף לא הופיע כל מידע נוסף אודות תכליתה של מלגה זו. כל שפורסם הוא שהיא מיועדת למשרתים שירות צבאי/לאומי מלא, וכי בתמורה למלגה מוטלות התחייבויות על הסטודנטים המקבלים אותה, הכוללות: השתתפות בקורס אקדמי (המזכה ב-2 נקודות); השתתפות בקורס העשרה; והשתתפות בפעילות חברתית (מפגשים, סיורים וכו'). בקשר לרשימת הקורסים, לתוכנם ולמהותם, כמו גם של הפעילויות הנדרשות, נכתב על-ידי הנתבעת כי יהיה פרסום בהמשך.

6. ביום 29.5.2022 פנתה התובעת אל הנתבעת בדרישה לבטל את תנאי השירות הצבאי/לאומי במלגת "אהבת עולם" בשל היותו תנאי מפלה מחמת לאום ודת את בנות ובני החברה הערבית, אשר אינם משרתים שירות כאמור. בפנייתה עמדה התובעת על חובתה של הנתבעת כמוסד מוכר להשכלה גבוהה, לפעול לפי עקרונות המשפט הציבורי ובכללם החובה לפעול בשוויון וללא משוא פנים.

מצ"ב פנייתה של התובעת מיום 29.5.2022, **כנספח ת/2**

7. מספר ימים לאחר מכן, ביום 1.6.2022, שינתה הנתבעת באתר האינטרנט שלה את הפרסומים בדבר המלגה. המודעה שהופיעה בראש עמוד השער של אתר האינטרנט הוסרה, ובדף המידע אודות המלגה הופיעו תנאים ופרטים חדשים. לראשונה צוין, כי המלגה "מאפשרת היכרות עם התרבות היהודית", ובמקום התנאי "המלגה מיועדת לבוגרי שירות צבאי / שירות לאומי", הופיע התנאי "המלגה מיועדת לבעלי בגרות באחד ממקצועות היהדות (כגון – תנ"ך)".

8. לענין סטודנט שאין ברשותו בגרות באחד ממקצועות היהדות צוין, כי הסטודנט "יהא רשאי לבחור 2 קורסי השלמה, מתוך קורסי הבחירה האקדמיים, הכלולים בתוכנית (ללא תשלום). ואם סיים בציון 80 ומעלה, הוא רשאי להצטרף לתכנית בשנה העוקבת".

9. ענין השירות הצבאי/לאומי לא נעלם לגמרי מבין תנאי המלגה. בהקשר זה צוין כי "במקרה שמספר המועמדים למלגה שיהיו מעוניינים ויעמדו בתנאי הסף יהיה גבוה ממכסת המלגות, יינתן משקל, בין השאר, לעובדה שמועמד הוא בוגר שירות צבאי או שירות לאומי".

מצ"ב העתק מדף המידע בדבר מלגת "אהבת עולם" כפי שמופיע באתר הנתבעת, **כנספח ת/3**

10. באותו יום שבו שונו מודעות המלגה ותנאיה, ערכה הנתבעת מפגש זום עבור ציבור המתעניינים במלגת "אהבת עולם" – מפגש שהיה קבוע מראש והודעה אודותיו הופיעה כבר בפרסומים הראשונים. באותו מפגש זום, בו נכחו גם הח"מ, תיארה נציגה מטעם הנתבעת את המלגה כייחודית וייעודית של הנתבעת, המאפשרת היכרות עם התרבות היהודית. עוד אמרה, כי מדובר במלגה אטרקטיבית במיוחד שלא קיימת באף מוסד אחר מבחינת גובה המלגה, העובדה שניתן לקבל אותה כל שנה מחדש, ומשום שאינה מונעת כפל מלגות. בפתח הדברים הודיעה הנציגה עוד, כי בעקבות פנייה שהתקבלה אצל הנתבעת הוחלט "להרחיב את מעגל הזכאים", וכי כעת התנאי לזכאות למלגה הוא בגרות במקצועות

היהדות (למשל, תנ"ך או תושב"ע). גם באותו מפגש לא ניתנו פרטים אודות תוכן הקורסים והפעילויות שמקבלי המלגה יהיו מחויבים להשלים. נציגת הנתבעת הודיעה כי רשימה כאמור תתפרסם בהמשך.

11. ביום 2.6.2022 התקבלה תשובתה של הנתבעת לפניית התובעת מיום 29.5.2022, שתמציתה: "לאחר קריאת המכתב – ועוד טרם החל הליך ההרשמה לתוכנית – החליטה האוניברסיטה לתקן את תנאי הקבלה לתוכנית ההעשרה בלימודי יהדות הקרויה "אהבת עולם", באופן שקבלה לתוכנית איננה מותנית בשירות צבאי/שירות לאומי מלא".

מצ"ב מכתבה של הנתבעת מיום 2.6.2022, **כנספח 4/ת**

התנאי החדש – אותה הגברת בשינוי אדרת

12. בתשובתה לתובעת לא טרחה הנתבעת לפרט את מהות השינוי בתנאי הזכאות למלגת "אהבת עולם" והסתפקה בציון שהמלגה איננה מותנית עוד בשירות צבאי/לאומי. אף מילה לא נאמרה במכתבה של הנתבעת על זכותם של הסטודנטים הערבים לשוויון והכיצד שינוי התנאי יבטיח גם להם גישה שוויונית למלגה. אין זה במקרה. **התנאי החדש "בגרות במקצוע מהיהדות", מזיר את הסטודנטים הערבים מהזכאות למלגה באותו האופן כמו קודמו. זוהי אותה הגברת בשינוי אדרת.**

13. תנ"ך הוא מבין מקצועות החובה לזכאות לתעודת בגרות עבור כל תלמיד בחינוך העברי ללא קשר לזרם החינוכי בו למד. כחלק ממקצועות החובה לצורך הזכאות לתעודת בגרות, חייב תלמיד **בחינוך הממלכתי העברי** ב-2 יחידות לימוד תנ"ך; **בחינוך הממלכתי-דתי** חייב התלמיד ב-3 יחידות לימוד תנ"ך וב-3 יחידות לימוד תלמוד ותושב"ע; **בחינוך העצמאי (חרדי)** חייב התלמיד ב-3 יחידות תנ"ך וב-3 יחידות לימוד תושב"ע או תלמוד.

14. **אין כך המצב עבור התלמיד הערבי בחינוך הערבי ובחינוך הדרוזי. מקצועות היהדות אינם מבין מקצועות החובה לשם זכאות לתעודת הבגרות לא בחינוך הערבי ולא בחינוך הדרוזי.** תלמיד ערבי חייב כמקצוע חובה ביחידת לימוד אחת בתרבות ומורשת איסאלם, או במורשת ודת נוצרית, או בתרבות ומורשת דרוזית, תלוי בזרם החינוך ובית הספר בו למד.

מצ"ב רשימת מקצועות החובה לזכאות לתעודת בגרות לפי זרם חינוך, כפי שמפורסמת באתר האינטרנט של משרד החינוך, **כנספח 5/ת**

15. ספק גם אם באפשרותו של התלמיד הערבי לבחור במקצוע היהדות כמקצוע בחירה עבור תעודת הבגרות. התלמיד הערבי מחויב ב-3 יחידות לימוד בשפה העברית כחלק ממקצועות החובה לזכאות לתעודת הבגרות. תלמיד ערבי שמרחיב את מקצוע העברית ל-5 יחידות (ז"א 2 יחידות לימוד נוספות כמקצוע בחירה), לומד בין היתר חומרים מהיהדות (טקסטים מן המקורות – פרקים מן המקרא, משלים, מסכת אבות), אולם 2 יחידות לימוד נוספות אלה מוגדרות ונרשמות עבור התלמיד הערבי כ-"ספרות ב' וידע לשון מורחב".

16. הנה אם כן, המילים המכובסות שבהם השתמשה הנתבעת ולפיהם מלגת אהבת עולם "מיועדת לבעלי בגרות באחד ממקצועות היהדות", אינם אלא דרך אחרת לומר את הברור מאלי: **המלגה מיועדת לסטודנטים יהודים**. ההדרה אשר הציב התנאי הקודם – "שירות צבאי/לאומי" – בפני הסטודנטים הערבים נותרה בעינה גם עם שינוי התנאי ל"בגרות במקצוע מהיהדות". בפועל, התנאי החדש הרחיב את מעגל הזכאים למלגה מקרב קבוצת הסטודנטים היהודים, כך שכעת גם סטודנטים חרדים שלא משרתים בצבא יוכלו ליהנות ממלגה זו, וכמותם כל סטודנט יהודי אחר שלא שירת מכל טעם שהוא,

בעוד שסטודנטים גברים דרוזים שמחויבים בשירות צבאי והיו עונים על התנאי הקודם, הודרו גם הם ממעגל הזכאים על-ידי התנאי החדש.

17. כפי שצוין לעיל, בפרסומי הנתבעת החדשים נכתב לגבי סטודנט שאין ברשותו בגרות באחד ממקצועות היהדות, כי "יהא רשאי לבחור 2 קורסי השלמה, מתוך קורסי הבחירה האקדמיים, הכלולים בתוכנית (ללא תשלום). ואם סיים בציון 80 ומעלה, הוא רשאי להצטרף לתכנית בשנה העוקבת". **אולם, תוספת זו אינה אלא לעג לרש, ואין בכוחה לתקן את ההזרה והנזק שכבר נגרם לסטודנטים הערבים.**

18. ראשית, ייחודיות מלגה זו היא בשני נתונים מצטברים: האחד, גובה המלגה הנכבד (\$2,000) שמהווה כאמור כמחצית מגובה שכר הלימוד; השני, החזרתיות של המלגה – במובן שאינה מוגבלת לשנת לימודים אחת וניתן לקבל אותה מחדש בכל שנה. ברי, אם כן, כי אין באפשרותו של הסטודנט הערבי לזכות במלגה בשנה הראשונה ללימודיו אצל הנתבעת, הואיל והוא נדרש קודם לעבור שני קורסי השלמה.

19. שנית, הנתבעת לא הסתפקה בהצבת תנאי כניסה מיוחד עבור הסטודנטים הערבים (דרישה להשלמת שני קורסים), אלא אף "הגדילה לעשות" והציבה תנאי נוסף והוא ציון מעבר גבוה בשני הקורסים של 80 ומעלה! ודוקן: הנתבעת לא הציבה כל תנאי הנוגע לגובה הציון שקיבל סטודנט יהודי בבגרות במקצוע ביהדות. כך שסטודנט שעבר את בחינת הבגרות במקצוע היהדות בציון 55, שהינו ציון העובר הנמוך ביותר, זכאי למלגה (ובמקרים מסוימים, אם נכשל בבחינה זו בלבד, והציון שלו גבוה מ-45, עדיין יהא זכאי לתעודת בגרות ולמלגה). לעומתו, סטודנט ערבי נדרש לעבור שני קורסים אקדמיים – לא לימודי תיכון בלבד – בשנה הראשונה ללימודיו באוניברסיטה ולקבל ציון גבוה שלא יפחת מ-80 בשני הקורסים, על מנת שיתאפשר לו לפנות ולבקש את המלגה בשנה העוקבת.

20. אולם גם אז מקומו של הסטודנט הערבי אינו מובטח, שכן כאמור לעיל, הוסיפה הנתבעת וקבעה, כי "במקרה שמספר המועמדים למלגה שיהיו מעוניינים ויעמדו בתנאי הסף יהיה גבוה ממכסת המלגות, ייתן משקל, בין השאר, לעובדה שמועמד הוא בוגר שירות צבאי או שירות לאומי". שוב, תנאי השירות הצבאי/לאומי שהציבה קודם הנתבעת כתנאי סף לזכאות למלגה, הוצב הפעם כשיקול למתן עדיפות בתוך קבוצת הזכאים למלגה. בכך הבטיחה הנתבעת הדרה של הסטודנטים הערבים ממעגל הזכאים למלגה – גם של אלה שבחרו בשני קורסי השלמה ועברו אותם בציון של 80 ומעלה.

21. לא נעלם מהעין עוד, כי מבין השינויים שערכה הנתבעת היה גם הוספת מטרת "היכרות עם התרבות היהודית" למלגת "אהבת עולם", עניין שלא הופיע בפרסומים הקודמים אודות מלגה זו. הנתבעת, אשר חלק נכבד מהסטודנטים שלה הם מבני ומבנות החברה הערבית, לא מצאה לנכון לתת ביטוי גם לתרבותם ולקדם בקרב כלל ציבור הסטודנטים בקמפוס את חשיבות הכרת התרבות הערבית לצד התרבות היהודית, ובכך לקדם כפי שמצופה ממוסד אקדמי ערכים של שוויון ופלורליזם.

מצבה הכלכלי-חברתי של החברה הערבית

22. כפי שצוין מלגת "אהבת עולם" היא ייחודית ביותר. לא מקרה הוא שהנתבעת השקיעה בפרסום רחב ואינטנסיבי מאוד אודותיה לקראת פתיחת מועדי ההרשמה לשנת הלימודים הקרובה, תשפ"ג. סכום המלגה הגבוה במיוחד לצד העובדות שהמלגה אינה חד פעמית וניתן לקבלה שוב ושוב, כמו גם שאינה אוסרת כפל מלגות – כל אלה הופכים את מלגת "אהבת עולם" לאטרקטיבית ביותר עבור קהל הסטודנטים, ומהווים עבורם תמיכה כלכלית משמעותית מאוד.

23. תמיכה כלכלית לציבור הסטודנטים באמצעות סיוע בשכר הלימודים היא תכלית ראויה מאוד שבכוחה לתרום לקידום שוויון הזדמנויות בחינוך ובהשכלה גבוהה גם למי שידם אינה משגת. מכאן גם חשיבותה המיוחדת של מלגה זו עבור הסטודנטים והסטודנטיות ערבים, וזאת בשל מצבה הכלכלי-חברתי של החברה הערבית בכלל, ושל הצעירים הערבים בפרט.

24. בדוח העוני לשנת 2020, שפרסם המוסד לביטוח לאומי בדצמבר 2021, כמו באלו שקדמו לו, בלט חלקה של האוכלוסייה הערבית בתוך קבוצת העניים בישראל: 38.2% מכלל המשפחות הערביות חיו בשנת 2020 מתחת לקו בעוני, לעומת 14.8% מהשפחות היהודיות (לא חרדיות), ו-34.9% מהמשפחות החרדיות. על עומק וחריפות העוני בקרב החברה הערבית ניתן ללמוד גם משני מדדים נוספים שסוקר הדו"ח – עוני סובייקטיבי והיעדר יכולת לממן הוצאות וויתור על צריכה וטיפולים. בשלוש השנים האחרונות שבהן עוסק הדוח (2018-2020) עלה שיעור הערבים שחשו עניים (מ-27.7% ל-37.5%) בניגוד למגמת הירידה בקרב החברה היהודית (מ-7.9% ל-6.9%). הדבר גם קיבל ביטוי בחלקם הגדול של הערבים שוויתרו בשנת 2020 על מוצרים ושירותים חיוניים בשל מצבם הכלכלי. 16.2% מהנשאלים הערבים ענו כי ויתרו על טיפול רפואי, 12.3% ויתרו על תרופות מרשם, ו-10.7% ויתרו על ארוחה חמה (לעומת 8.5%, 4.6% ו-4.3%, בהתאמה, מהנשאלים היהודים).

המוסד לביטוח לאומי, **ממדי העוני והאי-שוויון בהכנסות 2020, לפי נתונים מנהליים**, עמ' 15, 20, 21.

25. החברה הערבית בישראל מונה כ-21% מכלל האוכלוסייה בישראל. רוב האוכלוסייה הערבית גרה ביישובים פריפריאליים בצפון ובדרום, המדורגים באשכולות הנמוכים מבחינה סוציו-אקונומית. יישובים אלה סובלים מפערים בתקציבים, תשתיות, תעסוקה והשקעה בחינוך לעומת יישובים יהודים. לפי נתוני הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה ברוב מדדי איכות החיים מצבם של היהודים הוא טוב יותר ממצבם של הערבים במדינה בתחומים הבאים: איכות התעסוקה, הביטחון האישי, הבריאות, הדיור והתשתיות, מעורבות אזרחית, הסביבה, הרווחה האישית והחברתית, רמת החיים החומרית, תחום הפנאי התרבות והקהילה, הטכנולוגיה והמדע (הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, **פערים בין יהודים לערבים בממדי איכות החיים בישראל, 2020** (25.1.2022)).

26. לרשויות המקומיות הערביות אין משאבים להענקת תוספות תקציביות למוסדות החינוך ופעילויות העשרה למעורבות קהילתית לצעירים. נוסף על כך, ההכנסה הכלכלית הנמוכה של המשפחות הערביות לא יכולות לספק תמיכה מספקת לצעירים הערבים (המלצות הצוות הבין משרדי בראשות המשרד לשוויון חברתי, **צעירים בחברה הערבית**, אוקטובר 2021 (להלן: **דוח צעירים ערבים**)).

27. כפועל יוצא, חלק גדול מהצעירים הערבים לומדים במסגרות חינוך באיכות נמוכה יחסית לחברה היהודית, "כפי שבאה לידי ביטוי בשיעורי הנשירה המוגברים ובהישגים הנמוכים בבגרויות ובמבחנים השוואתיים, וכן מקבלים סיוע ותמיכה כלכלית מועטים ביחס לצעירים במגזר היהודי בשל הרקע הכלכלי החברתי הנמוך של משקי הבית הערבים" (דוח צעירים ערבים, עמ' 8).

28. הפערים בין האזרחים הערבים ליהודים באים לידי ביטוי גם במעגלים שלאחר בית הספר, כמו שוק העבודה. צעיר ערבי שמבקש להשתלב בשוק העבודה נתקל במחסומים רבים ובהם מחסור בהזדמנויות תעסוקה שנובע ממרחק גיאוגרפי וחסר בתחבורה ציבורית. היישובים הערבים מרוחקים פיזית ממרכזי הסחר והתעסוקה שבערים היהודיות והמעורבות, ומצד שני הם ללא תשתית תחבורה ציבורית מספקת. ההזדמנות של צעיר ערבי מן הצפון למצוא עבודה באזור מגוריו או קרוב לאזור מגוריו הוא נמוך, היות שהיצע המשרות באזור הצפון הוא קטן מהביקוש והשכר הממוצע נמוך בהרבה מאזור המרכז.

29. מדוח הסיכום השנתי של שירות התעסוקה עולה, כי בשנת 2019 מספר המשרות הפנויות בתל אביב היה גבוה יותר ממספר דורשי העבודה והיחס עמד על 0.7, היינו על כל משרה התמודד פחות מדורש עבדה אחד. היחס עמד על 1.3 במחוז המרכז. במחוז חיפה היחס עמד על 2.6 ובירושלים 2.2, ואילו במחוזות הצפון והדרום אפשרויות ההעסקה היו נמוכות בהרבה, ועל כל משרה פנויה התמודדו 4 דורשי עבודה (שירות התעסוקה הישראלי, [סיכום שנת 2021](#), עמ' 49).
30. נוסף על כל אלה, צעירים ערבים צריכים להתמודד עם מחסום השפה, שהוא חסם אמיתי להשתלבות בשוק העבודה ולהשכלה גבוהה. לפי נתוני הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, רוב הערבים בני 20 ומעלה לא שולטים בדיבור ובקריאה בשפה העברית. רק **כשליש מהתושבים** הערבים מדברים וקוראים עברית ברמה טובה מאוד. מידת השליטה של שאר התושבים הערבים בשפה העברית היא ברמה בינונית, ורבים אינם שולטים בה כלל – לא בדיבור ולא בקריאה (הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, [לקט נתונים מתוך הסקר החברתי 2019 בנושא שליטה בשפה העברית - לרגל יום הלשון העברית](#) (4.1.2021)).
31. חלקם הגדול של הצעירים הערבים אינו עומד בתנאי הסף לקבלה ללימודי השכלה גבוהה שהם המפתח למוביליות חברתית, השתלבות בשוק העבודה וקבלת שכר גבוה. לפי נתוני המועצה להשכלה גבוהה, בשנת הלימודים תשע"ט 2018/2019 הסטודנטים הערבים היוו 17.7% מסך הסטודנטים לתואר ראשון. שיעור זה נמצא במגמת צמיחה במיוחד בקרב נשים, אך עדיין הייצוג שלהם בלימודי מקצועות הדרושים (למעט רפואה) הוא נמוך. לעומת זאת, שיעור הסטודנטים הערבים לתואר שני ושלישי הוא נמוך בהרבה ועמד על 6.13% ו-6.6% (בהתאמה) (המכון הישראלי לדמוקרטיה "חינוך והשכלה בחברה הערבית – פערים וניצנים של שינוי" **מחקר ומדיניות 159**, תוכנית אב לקידום התעסוקה בחברה הערבית (פברואר 2021)).
32. האתגרים הכלכליים, מערכת החינוך, המצב של הרשויות המקומיות, הקושי למצוא תעסוקה או לקבל השכלה גבוהה הם גורמים מרכזיים לתופעת חוסר המעש בקרב צעירים ערבים, שהפכה תופעה כרונית. בשנת 2019 היה חלקם של צעירים וצעירות ערבים בגילאי 18-19 שנה, המוגדרים כחסרי מעש (לא עובדים ולא משולבים במוסדות לימוד), כדלקמן: 38% מהגברים ערבים, 43% מהנשים הערביות. דוח המלצות של ועדת המנכ"לים להתמודדות עם הפשיעה והאלימות בחברה הערבית של משרד ראש הממשלה משנת 2020 מצביע על כך, שרבים מבין הערבים המעורבים בפשיעה הם גברים חסרי מעש (דוח צעירים ערבים, עמ' 9).
33. אם כן, צעיר ערבי שמגיע לרכוש השכלה גבוהה באוניברסיטה עושה זאת חרף הסיכויים הנמוכים כנגד שורה של מכשולים בדרך, ובעוד מחכים לו מחסומים רבים בהמשך, ביניהם קשיים בשפה העברית שמקשים על השתלבותו בלימודים האקדמיים, מצב התחבורה הציבורית מהישוב שלו לאוניברסיטה, מיעוט פתרונות דיור במהלך הלימודים ויכולתו למצוא עבודה. לעומתו, צעיר יהודי שמגיע לאוניברסיטה מגיע לרוב מיישובים יהודים יותר חזקים מבחינה סוציאקונומית, וממערכת חינוך חזקה יותר. הוא שולט בשפה, וסיכויו למצוא פרנסה גבוהים יותר. ועוד – אותו צעיר יהודי מגיע לאחר שירות צבאי או אזרחי או מכוני מנהיגות ומכינות קדם צבאיות שמאפשרים לו "הכנה לחיים הבוגרים, יכולות מנהיגות, כלים וכישורים להצלחה באקדמיה ולקבלה לעבודה, תחושת זהות מגובשת ותחושת שייכות חברתית" (דוח צעירים בחברה הערבית, עמ' 16).

המסגרת הנורמטיבית

34. בשל התפקיד הציבורי המיוחד שממלאת הנתבעת כמוסד מוכר להשכלה גבוהה הפועל מכוח חוק המועצה להשכלה גבוהה, תשי"ח-1958 והנתמך בידי המדינה, חלות עליה בנוסף לכללי המשפט הפרטי גם נורמות ועקרונות מן המשפט הציבורי, ובכללם החובה לנהוג בשוויון ובסבירות ולהנהיג מדיניות הנשענת על קריטריונים ברורים, עניינים ושוויוניים. בקשר לדואליות הנורמטיבית החלה על גופים הדומים לנתבעת נפסק:

"גוף שאופיו הוא דו-מהותי, כאמור לעיל, יחולו עליו הן כללי המשפט הפרטי והן נורמות המשפט הציבורי. הנורמות והכללים האמורים יופעלו תוך התחשבות באופיו המיוחד של הגוף, ולייחוד זה השפעה הן על העקרונות מתחום המשפט הפרטי והן על הנורמות מתחום המשפט הציבורי".

ע"א 294/91 **חברת קדישא נ' קסטנבאום**, פ"ד מו(2) 464, 494 (1992)

על תחולת עקרונות המשפט הציבורי על גופים דו-מהותיים ר' גם:

בג"ץ 731/86 **מיקרו דף נ' חברת החשמל לישראל בע"מ**, פ"ד מא(2) 449 (1987)

ה"פ (מחוזי חיפה) 283/04 **דוח'אן נ' אוניברסיטת חיפה** (נבו, 23.11.2005)

ה"פ (מחוזי חיפה) 217/05 **נעאמנה נ' אוניברסיטת חיפה**, תשס"ד(2) 652 (2006)

ע"א 08/8077 **אוניברסיטת חיפה נ' בן הרוש** (נבו, 30.12.2012)

35. אין ספק כי נושא תביעה זו נופל כולו בהיבט הציבורי המאפיין את פעילותה של הנתבעת, ומכאן גם תחולתם של עקרונות המשפט הציבורי בעניין דנן:

"ככלל, ניתן לומר, מבלי לקבוע מסמרות בדבר, כי ההיבט הציבורי בפעילותם של המוסדות להשכלה גבוהה בא לידי ביטוי בעיקר בשני מישורים: מישור הניהול והתקצוב בו הן נשענות על כספי הציבור, ומישור החובות המוטלות עליהן כלפי הסטודנטים התלויים בשירותיהם על מנת לזכות בתואר אקדמי מוכר. ואמנם, סוג החובות שראה המחוקק להטיל על מוסדות אלו, נוגע בעיקר לשני המישורים הללו..."

בג"ץ 7793/05 **אוניברסיטת בר-אילן נ' בית הדין הארצי לעבודה** (נבו, 31.1.2011) פסקה 27 לפסק-דינה של הנשיאה ביניש.

36. ואכן, בגין מאפיינים ציבוריים אלו הטיל המחוקק על מוסדות אקדמיים דוגמת הנתבעת חובות מכוח החקיקה. הרלוונטי לענייננו הוא **חוק זכויות הסטודנט, התשס"ז-2007**, אשר מטרתו, כפי שקובע סעיף 2 לחוק, היא "לקבוע עקרונות לזכויות האזרח הישראלי ותושב ישראל לנגישות להשכלה גבוהה, ועקרונות לזכויות הסטודנט, מתוך הכרה במחויבות החברה בישראל לזכויות אלה ולשוויון הזדמנויות בהשכלה גבוהה" (ההדגשה לא במקור).

37. בדברי ההסבר להצעת חוק זכויות הסטודנט, נכתב בהקשר לתכליתה של חקיקה זו:

"הצעת החוק המתפרסמת בזה באה לקבוע עקרונות לזכויות של סטודנטים ומועמדים ללימודים במוסדות להשכלה גבוהה (להלן: מועמדים), לענין קבלה ללימודים, מהלך הלימודים, חופש הביטוי וחופש ההתארגנות של סטודנטים, לענין נגישות להשכלה גבוהה ולענין שוויון הזדמנויות במוסדות להשכלה גבוהה.

יש חשיבות רבה לעגן בחקיקה את מעמדם של הלומדים במוסדות להשכלה גבוהה, ולבטא בכך את תפקידם בעיצוב פניה של החברה בישראל ואת תרומתם לקידום כלכלתה. הדבר מקבל משנה תוקף בימים אלה, שבהם מתמודדת מערכת ההשכלה הגבוהה עם קשיים שונים המשפיעים על איכות ההשכלה בישראל ועל זכויות הסטודנטים. ההוראות המוצעות יסייעו לבצר את מעמדם ואת זכויותיהם של הסטודנטים בישראל, ולהבטיח שוויון הזדמנויות ולאפשר לסטודנטים מימוש של הפוטנציאל האישי שלהם. כמו כן יהיה בהן כדי לצמצם פערים חברתיים." (ההדגשה לא במקור)

ה"ח הכנסת תשס"ז מס' 145, עמ' 148

38. חוק זכויות הסטודנט עיגן שורה ארוכה של זכויות עבור ציבור הסטודנטים והמועמדים ללימודים במוסדות להשכלה גבוהה, והטיל בגינן חובות ברורות על מוסדות אלה לצורך מימוש אותן זכויות. העיקריות והרלוונטיות לענייננו מבין אותן זכויות, הן הזכות לשוויון ואיסור ההפליה. בסעיף 3 לחוק נקבע, כי "לכל אזרח ישראלי או תושב ישראל הזכות לשוויון הזדמנויות בקבלה ללימודים במוסד לצורך רכישת השכלה גבוהה והשכלה על תיכונית, בכפוף להוראות חוק זה".

39. סעיף 4 לחוק, הטיל על מוסדות להשכלה גבוהה, איסור מפורש להפלות, וקבע בין היתר:

"4. (א) מוסד לא יפלה מועמדים או סטודנטים מטעמים עדתיים או מטעמי ארץ המוצא שלהם או של הוריהם, רקעם החברתי-כלכלי או מטעמים של דת, לאום, מין או מקום מגורים, בכל אחד מאלה:

(1) רישום ללימודים וקבלה למוסד;

(2) קבלה לתחומי לימוד;

(3) קבלה למסלולי לימוד מיוחדים."

40. הנה אם כן, חקיקה מפורשת החלה על הנתבעת מסדירה ומטילה חובות ברורות שעניינן שוויון ואיסור הפליה, בכל תחומי פעילותה של הנתבעת ביחס לציבור הסטודנטים והמועמדים ללימודים אצלה. זוהי למעשה התכלית הפרטיקולרית של חוק זכויות הסטודנט, אשר מכוחה יש לפרש את כלל הוראות חוק זה, וממנה נגזרות החובות המוטלות על הנתבעת בתחום פעילותה ביחס לציבור הסטודנטים והמועמדים ללימודים אצלה.

41. כך, בין היתר, נקראות גם הוראות סעיף 14 לחוק זכויות הסטודנט, שעניינן מלגות, וקובעות בזו הלשון: "מלגות המוענקות על ידי מוסד יחולקו לפי אמות מידה שיובאו לידיעת כלל הסטודנטים במוסד והמועמדים לאותו מוסד; בהענקת מלגות תינתן עדיפות לחלוקת מלגות סיוע על בסיס חברתי-כלכלי

והישגים אקדמיים ולחלוקת מלגות הצטיינות; אין בהוראות סעיף זה כדי למנוע חלוקת מלגות לפי אמות מידה אחרות".

42. בנוסף לתכלית פרטיקולרית זו חלה על הנתבעת, בהיותה גוף בעל מאפיינים ציבוריים מובהקים, חובת השוויון, משום היות השוויון חלק מערכי היסוד בשיטת המשפט בישראל. ערכי יסוד אלה משמשים "כמטריה נורמטיבית". יפה תיארו השופט מ' חשין את מרכזיותו של עקרון זה, באומרו: "עקרון השוויון, הוא היה בראשית, בו תחילת התחילות, ואידך אינו אלא פירוש והארה" (בג"ץ 7111/95 מרכז השלטון המקומי נ' הכנסת, פ"ד נ(3) 485, 501 (1996)).

ר' בענין מעמדה החוקתי של הזכות לשוויון, והחובות הנגזרות ממעמדה זה והמחייבות ומכתיבות את פעולות והתנהלות רשויות המדינה וגופים ציבוריים למיניהם:

בג"ץ 721/94 אל-על נתיבי אויר לישראל נ' דנילוביץ, פ"ד מח(5) 749 (1994)

בג"ץ 453/94 שדולת הנשים בישראל נ' ממשלת ישראל, פ"ד מח(5) 501 (1994)

בג"ץ 4541/94 מילר נ' שר הביטחון, פ"ד מט(4) 133 (1995)

בג"ץ 2671/98 שדולת הנשים בישראל נ' שר העבודה והרווחה, פ"ד נב(3) 30, (1998) (להלן: עניין שדולת הנשים)

בג"ץ 6698/95 קעדאן נ' מינהל מקרקעי ישראל, פ"ד נ"ד(1) 258 (2000)

43. כוחה של הזכות לשוויון והחובות הנגזרות ממנה מקבלים משנה תוקף עת עסקינן בעילות השוויון הקלאסיות והגנריות. "כזאת היא גם הפליה של ערבי באשר הוא ערבי, ואחת היא אם ההפליה מתבססת על הדת או על הלאום. זוהי הפרה של עקרון השוויון במובן הצר. לכן יש עמה חומרה מיוחדת" (בג"ץ 6924/98 האגודה לזכויות האזרח בישראל נ' ממשלת ישראל, פ"ד נה(5) 15, 28 (2001)).

44. תנאי הזכאות – "בגרות במקצוע מהיהדות" – שקבעה הנתבעת למלגת "אהבת עולם" מדייר ממעגל הזכאים למלגה סטודנטים מבני ומבנות החברה הערבית, ופוגע בצורה קשה בזכותם לשוויון ולכבוד. מדובר בהדרה מלאה לקבוצה שלמה הנבדלת על בסיס שייכות לאומית ודתית. בפועל, זוהי מלגה שמיועדת לסטודנטים יהודים. מצב דברים זה עומד בסתירה גסה להוראות חוק זכויות הסטודנט המחייבות את הנתבעת לפעול בשוויון, ואוסרות עליה להפלות בין מועמדים וסטודנטים בכל תחומי פעילותה, ובכלל זה תחום המלגות.

45. הדרה מעין זו שמייצרת הנתבעת במדיניותה, לקבוצה שלמה המובחנת על בסיס לאום ודת, היא מהקשות מבחינת דרגת הפרתן לזכות לשוויון. "הפליה גנרית, כפי שכבר נאמר, הינה הפליה הפועצת אנושות בכבוד האדם" (עניין שדולת הנשים, בעמ' 659-658).

46. בתי המשפט חזרו והדגישו בשורה ארוכה של פסקי דין, כי בחינתה של אפליה היא תוצאתית, וכי אין רלוונטיות לשאלה אם הייתה כוונה להפלות מצד הרשות על מנת לבסס את טענת האפליה. די בתוצאה העגומה המצטיירת בענייננו, לפיה סטודנטים ערבים לא יהיו זכאים למלגה כדי לקבוע את קיומה של האפליה:

"עקרון השוויון צופה פני התוצאה: תהא כוונתו של אדם טהורה וזכה ככל-שתהא, אם התוצאה המתקבלת ממעשהו תוצאת-הפליה היא, ייפסל מעשהו כלא-היה".

ר' גם: בג"ץ 104/87 נבו נ' ביה"ד הארצי, פ"ד מב(4) 759, 749 (1990);

תע"א 3816-09 מלכה נ' התעשייה האווירית לישראל בע"מ (נבו, 2.8.2013).

47. התוצאה המצערת בענייננו הפוכה מהתוצאה שהיתה מתחייבת במקרים מעין אלו של חלוקת תמיכה כלכלית לציבור הסטודנטים. תוצאה זו גם מנוגדת לתכליתו של חוק זכויות הסטודנט שהיא צמצום פערים חברתיים בין קבוצות שונות באוכלוסייה. הקבוצה שמודרת על-ידי הנתבעת היא דווקא הקבוצה שזקוקה באופן מיוחד לתמיכות מעין אלו ואשר היה צודק ואף מתחייב להנהיג כלפיה מדיניות של העדפה מתקנת.

48. מדיניות של העדפה מתקנת כלפי קבוצה מודרות הוכרה כמדיניות לגיטימית וחוקית ואף כאחד האמצעים המרכזיים לשם השגת שוויון מהותי עבור אותן קבוצות. עמד על כך השופט מצא באומרו:

"רעיון "ההעדפה המתקנת" (או: "המקדמת", action affirmative) נגזר מעקרון השוויון, ועיקרו הוא בהעמדת אמצעי של מדיניות משפטית להגשמת השוויון כנורמה חברתית תוצאתית. לבו של עקרון השוויון (על-פי התפיסה המסורתית) הוא ב"יחס שווה אל שווים", וביטויו הרגיל בחיי החברה הוא במתן הזדמנות שווה לכול. דא עקא, שמתן הזדמנות שווה עשוי להשיג תוצאה שוויונית רק כאשר האוכלוסיות המתמודדות עושות כן מעמדת מוצא שהיא פחות או יותר שווה; שכן רק בתנאים של שוויון התחלתי הינן בעלות סיכויים שווים להשיגה. לא כן הדבר באוכלוסיה המורכבת מקבוצות חזקות במיוחד ומקבוצות חלשות במיוחד. פער ניכר בשוויון היכולת, בין שמקורו בחוקים מפלים שהיו תקפים בעבר ועברו מן העולם, ובין שנתהווה בעטיין של תפיסות עולם פסולות שנשתרשו בחברה, מגביר את סיכויי הקבוצות החזקות וגורע מסיכויי הקבוצות החלשות. ההעדפה המתקנת באה לאזן פער זה. היא מבוססת על התפיסה, כי בחברה שחלק ממרכיביה מצויים בעמדת מוצא נחותה, אין די במתן הזדמנות שווה לכול. מתן הזדמנות שווה, בנסיבות כאלו, יקיים רק נוסחה של שוויון פורמאלי, אך לא יזמן לבני הקבוצות המקופחות סיכוי אמיתי לקבלת חלקן במשאביה של החברה."

בג"ץ 453/94 שדולת הנשים בישראל נ' ממשלת ישראל, פ"ד מח(5) 501, 516 (1994)

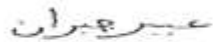
49. הנתבעת לא רק שלא הנהיגה מדיניות של העדפה מתקנת כלפי ציבור הסטודנטים הערבים אלא אמצה מדיניות הפוכה של העדפה פסולה לקבוצת הסטודנטים היהודים בלבד, תוך הפליה לרעה והדרה של מי שלא משתייך לקבוצה זו, קרי הסטודנטים הערבים.

50. למותר לציין, שגם אם תנאי המלגה נקבעו על-ידי גוף או תורם חיצוני שמממן את קרן המלגה, אין הדבר פותר את הנתבעת מחובותיה או מרפא את התנהלות הבלתי חוקית. הנתבעת נותנת יד למלגה ולתנאיה, פורסת את חסותה עליה ועל ניהולה, מפרסמת אותה ברבים בהיקפים נרחבים כמלגה ייעודית וייחודית שלה ומפנה את ציבור המתעניינים ליצור קשר עם מרכז המידע שהנתבעת מנהלת.

51. הנתבעת מנועה מהענקת מלגות ומחלוקתן בהתבסס על אמות מידה מפלות מחמת לאום ודת. אמות מידה לקביעת הזכאות למלגה דוגמת אלו בהם השתמשה הנתבעת, "בגרות במקצוע מהיהדות" ו"שירות צבאי או לאומי", הן אמות מידה מפלות, ודי בתוצאה בדבר מי הקבוצה הנכנסת למעגל הזכאים למלגה ומי שנותרה מחוץ לו, כדי להוכיח את פסלותן ואת אי חוקיותן.

52. הפליה בענייננו היא בלתי סבירה באופן קיצוני ופוגעת בצורה בלתי מידתית בזכויותיהם החוקתיות לשוויון וכבוד של הסטודנטים והסטודנטיות הערבים אצל הנתבעת. חוסר הסבירות במקרה כאן מתבטא בהדרה של קבוצה שלמה הנבחנת על בסיס לאום ודת, מתוכנית תמיכה כלכלית משמעותית וייחודית המספקת סיוע בגובה כמחצית משכר הלימוד אצל הנתבעת. אין עוד מלגה דומה של הנתבעת היכולה לפצות את קבוצת הסטודנטים הערבים על הדרתם ממלגת "אהבת עולם".

לאור כל הטעמים שפורט לעיל, יתבקש בית המשפט הנכבד להוציא מלפניו פסק-דין הצהרתי כמבוקש בראשית תביעה זו, ולחייב את הנתבעת בהוצאות התובעת.

עביר גיבוראן – דכורר , עו"ד

גדיר ניקולא, עו"ד

ב"כ התובעת